

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/113/95/95

OSZCZĘDNOŚCI, POŻYCZKI, POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA MATERIALNEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Z opisu kondycji materialnej gospodarstw domowych¹ wynika, że połowa ankietowanych żyje poniżej średniego poziomu życia w Polsce, a niemal połowa (45%) znajduje się w sytuacji, w której wprawdzie starcza na co dzień, ale na poważniejsze zakupy trzeba oszczędzać. Tylko 4% Polaków deklaruje życie bez problemów i trosk materialnych. Można stąd wnosić, że oszczędne gospodarowanie budżetem domowym i odkładanie pieniędzy to podstawowe strategie zapewniające zaspokojenie bieżących potrzeb gospodarstwa domowego.

Trudna sytuacja materialna wielu rodzin (9% badanych twierdzi, że pieniędzy nie starcza im nawet na zaspokojenie podstawowych potrzeb, a 42% żyje skromnie, z trudem wiążąc koniec z końcem) powoduje, że jednym ze sposobów radzenia sobie z brakiem pieniędzy na bieżące potrzeby jest zaciąganie pożyczek². Korzysta z tego co czwarty ankietowany.

Kto oszczędza?

Odpowiadając na pytanie o wydatki w gospodarstwie domowym w ciągu ostatniego półrocza, 15% ankietowanych przyznało, że udało im się w tym czasie odłożyć część zarobionych pieniędzy.

Dane te znalazły potwierdzenie w odpowiedzi na inne, bardziej szczegółowe pytanie dotyczące oszczędzania.

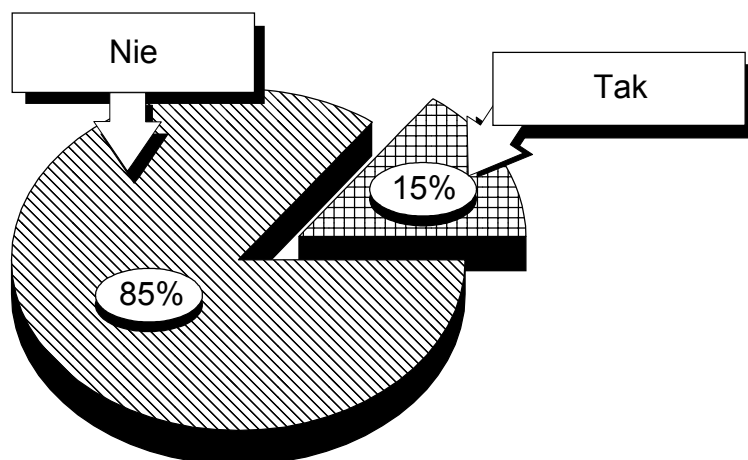
---

¹ Zob. komunikat CBOS: „Sytuacja ekonomiczna gospodarstw domowych”, maj '95.

² Badanie „Co o tym myślisz?”, 7-11 kwietnia '95, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=1177).

RYS. 1. CZY W CIĄGU OSTATNICH TRZECH MIESIĘCY UDAŁO SIĘ PANU(I) ODŁOŻYĆ, ZAOSZCZĘDZIĆ JAKĄS SUMĘ PIENIĘDZY?

N=1176

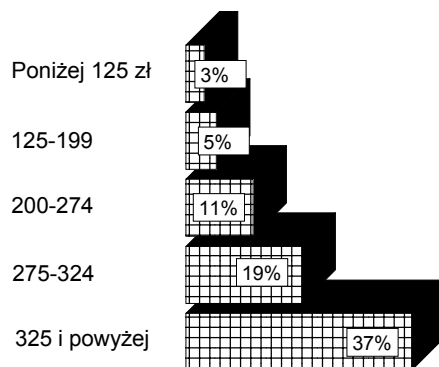

Ogólnie można stwierdzić, że liczebność grupy oszczędzających (w liczbach bezwzględnych - 157 osób) nie jest imponująca.

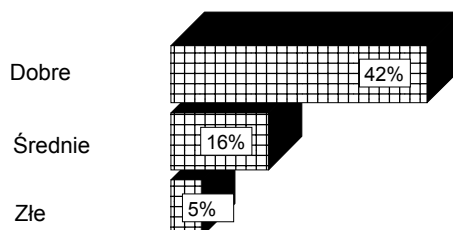
RYS. 2. DEKLARACJE OSZCZĘDZAJĄCYCH PIENIĄDZE W CIĄGU OSTATNICH TRZECH MIESIĘCY WEDŁUG:

N=157

dochodu na osobę w rodzinie:

oceny własnych warunków materialnych:

Oszczędzanie wyraźnie związane jest z dochodami osiąganymi na osobę w rodzinie oraz z samooceną warunków materialnych gospodarstwa domowego.

W ciągu ostatnich 3 miesięcy udało się odłożyć jakąś kwotę co dziesiątej osobie do 24 roku życia i co czwartej - powyżej 65 roku życia. Zaoszczędził co piąty mieszkaniec wielkiego miasta i co dziesiąty respondent zamieszkały na wsi. Odkładanie pieniędzy najczęściej deklarowali przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (39%), a także osoby z wykształceniem wyższym (39%).

Z przytoczonych danych wynika, że skłonności do oszczędzania mają raczej mieszkańcy miast niż wsi, raczej osoby starsze niż bardzo młode, najczęściej - ankietowani w relatywnie dobrej sytuacji finansowej. W najmniejszym stopniu deklarują odkładanie pieniędzy bezrobotni (5%) i badani osiągający najniższe dochody (3%).

Ile oszczędzamy?

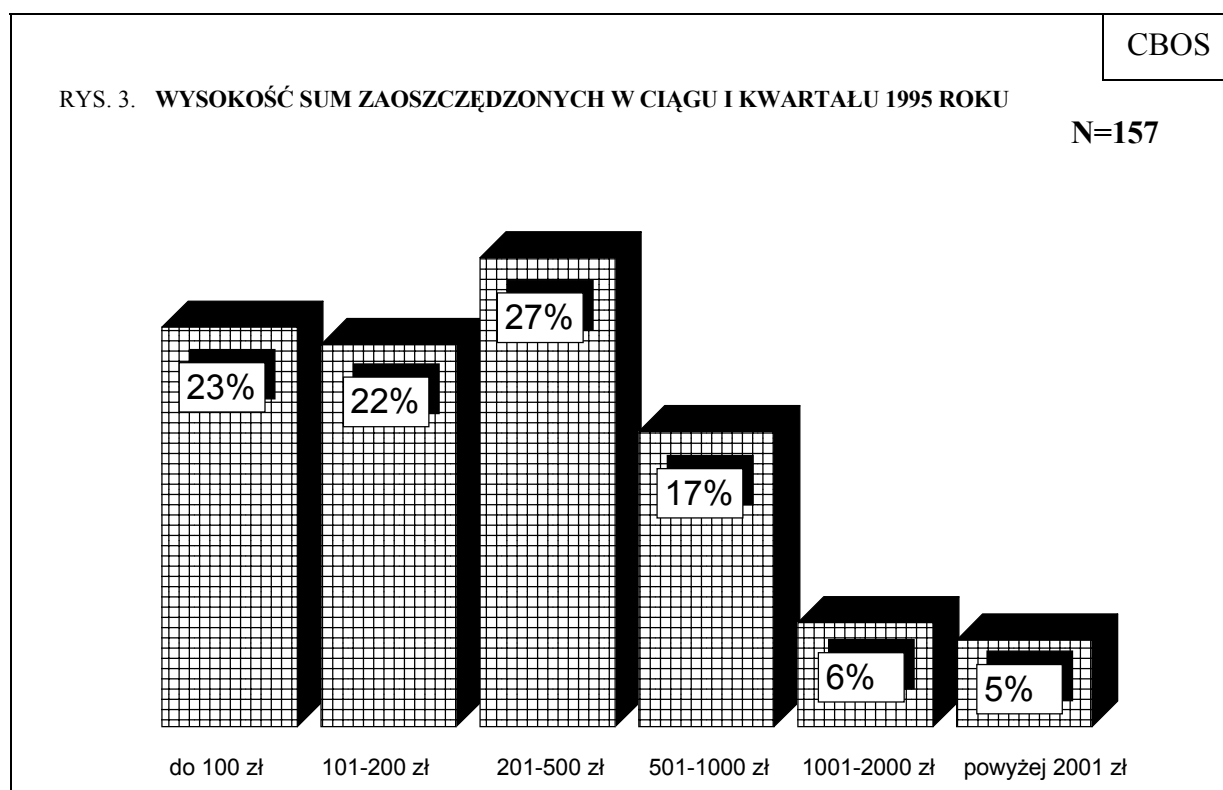
W ciągu trzech pierwszych miesięcy bieżącego roku ankietowanym udało się zaoszczędzić średnio po 574 zł, czyli po około 191 zł miesięcznie. Oczywiście istnieje duże zróżnicowanie możliwości oszczędzania w zależności od poziomu życia gospodarstw.

Do ciekawych spostrzeżeń prowadzi zestawienie wewnętrznej struktury grupy, której udało się odłożyć gotówkę, z poziomem życia ich rodzin i średnich wielkości zaoszczędzonych sum.

Tabela 1. Oszczędzający - według deklarowanego poziomu życia (N=157)

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Odsetek ogółu oszczędzających	Średnia suma zaoszczędzonych pieniędzy (w zł)
Żyjemy bardzo biednie - nie starcza nam nawet na podstawowe potrzeby	1	178
Żyjemy skromnie - musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować	18	472
Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy	66	508
Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania	13	936
Żyjemy bardzo dobrze - możemy pozwolić sobie na pewien luksus	2	2336

Można wnioskować, że w większości przypadków odkładanie pieniędzy jest raczej koniecznością niż skłonnością do oszczędzania. Za tezę tą przemawia fakt, że wśród badanych, którzy odkładali pieniądze w ciągu ostatnich miesięcy, dominują osoby żyjące "średnio". W gruncie rzeczy nie chodzi więc - w zdecydowanej większości przypadków - o gromadzenie zbędnych rezerw finansowych, ale o "ciułanie" drobnych sum w celu zaspokojenia potrzeb rodziny (np. większe zakupy) lub zwiększenia poczucia bezpieczeństwa materialnego (w przypadku choroby, nieprzewidzianych wydatków). Świadczy o tym wysokość kwot zaoszczędzonych przez ankietowanych żyjących na poziomie średnim, a zwłaszcza poniżej tego poziomu. Prawdopodobnie najczęściej jest to gotówka, do której można sięgnąć w każdej chwili, żeby zaspokoić bieżące potrzeby³.

Co czwarty oszczędzający odłożył nie więcej niż 30-35 złotych miesięcznie. To zestawienie potwierdza wcześniejsze wnioski, że wśród respondentów dominuje oszczędny

³ Sieganie do oszczędności w razie braku pieniędzy na bieżące potrzeby rodziny deklaruje 16% ogółu ankietowanych.

sposób gospodarowania i drobne "ciułanie", a wysokie nadwyżki finansowe są udziałem tylko nielicznych.

Z danych przytoczonych wcześniej wynikało, że w badanym okresie częściej oszczędzały osoby starsze niż młodsze. Teraz tę informację można uzupełnić: osoby najstarsze najczęściej odkładały pieniądze, ale w zdecydowanej większości przypadków były to sumy niewielkie: 40% z nich odłożyło mniej niż 100 zł. Natomiast osoby młode w większości zaoszczędziły od 200 do 1000 zł.

Drobne sumy (do 100 zł) odłożyli przede wszystkim badani negatywnie oceniający swoją sytuację materialną (46%), emeryci i renciści (35%), mieszkańcy wsi (31%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (30%). Wielkość rezerw finansowych wykazuje związek z wykształceniem respondentów i deklarowaną oceną warunków materialnych własnych gospodarstw domowych. Te dwie cechy współwystępują zresztą ze sobą, podobnie jak powiązany z nimi status społeczno-zawodowy.

Tabela 2. Oszczędności - według wykształcenia i oceny sytuacji materialnej (w %)

Jaką sumę udało się Panu(i) odłożyć, zaoszczędzić? (w nowych złotych)						
(N=157)	do 100	101-200	201-500	501-1000	1001-2000	powyżej 2001
Wykształcenie:						
podstawowe	41	16	28	8	6	0
zasadnicze zawodowe	12	26	35	19	0	8
średnie	19	26	29	17	7	1
wyższe	7	20	14	30	12	17
Ocena sytuacji materialnej własnego gospodarstwa domowego						
zła	46	23	25	5	2	0
średnia	30	29	25	14	0	2
dobra	4	12	32	25	16	12

Im wyższe wykształcenie i lepsza kondycja materialna gospodarstwa domowego, tym częściej odkładane większe sumy pieniędzy.

Jak lokujemy swoje oszczędności?

Do tej pory omawialiśmy skłonności czy też raczej istnienie możliwości odkładania pieniędzy w ostatnich trzech miesiącach poprzedzających sondaż. Nie oddaje to jednak faktycznego stanu oszczędności zgromadzonych przez Polaków ani sposobów postępowania z uzyskaną w ten sposób gotówką. Dobrym wskaźnikiem posiadania oszczędności są informacje o dysponowaniu różnego rodzaju lokatami finansowymi.

Tabela 3

Czy ma(ją) Pan(i)/Państwo jakieś oszczędności? Czy jest(sa) to:	Odsetki wskazań według terminów badań	
	IV '94 (N=1207)	IV '95 (N=1177)
◆ książeczka oszczędnościowa	21	14
◆ konto bankowe-terminowe - w złotych	6	8
◆ konto bankowe a'vista w złotych	6	7
◆ bony lokacyjne	2	1
◆ walutowe konto bankowe terminowe	6	4
◆ walutowe konto bankowe a'vista	6	3
◆ akcje firm notowanych na giełdzie	4	3
◆ obligacje Skarbu Państwa	2	2
◆ jednostki uczestnictwa w funduszu powierniczym	2	1
◆ polisa ubezpieczenia na życie	23	18
◆ kosztowności	9	8
◆ gotówka (w złotych) w domu	16	11
◆ waluty w domu	3	3
◆ inne oszczędności	2	1

W porównaniu z kwietniem '94 zmniejszyła się lub pozostała bez zmian liczba badanych oszczędzających w różny sposób⁴. Mniej osób przyznaje się do posiadania książeczek

⁴ Dane uzyskane w sondażu CBOS są w zasadzie zbieżne z wynikami badań sopockiej Pracowni Badań Społecznych z kwietnia '95.

oszczędnościowych i trzymania gotówki w domu. Zmalała popularność lokowania pieniędzy na kontach dewizowych (niemal o połowę). Najwięcej osób (łącznie 15%) gromadzi swoje oszczędności na złotówkowych kontach bankowych. Niemal tyle samo jest ankietowanych trzymających odłożone pieniądze w domu, co i na książeczkach oszczędnościowych.

Preferencje co do wyboru lokowania pieniędzy są zróżnicowane w poszczególnych grupach społecznych. Prywatni przedsiębiorcy oraz kadra kierownicza i inteligencja częściej niż inni deklarują trzymanie walut w domu, częściej od pozostałych mają też książeczki oszczędnościowe i konta walutowe. Rolnicy preferują przechowywanie gotówki w domu. Pracownicy fizyczno-umysłowi oraz emeryci i renciści w największym stopniu przeznaczają swoje oszczędności na wykupienie polisy ubezpieczeniowej na życie. Robotnicy najczęściej wybierają zakup kosztowności, a następnie polisę ubezpieczenia na życie. Trzeba jednak przypomnieć, że mała liczebność poszczególnych grup i duże rozproszenie odpowiedzi nie pozwalają na wysuwanie bardziej ogólnych wniosków.

Najmniejszą popularnością cieszą się bony lokacyjne (mają je głównie pracownicy umysłowi niższego szczebla, emeryci i renciści oraz pracownicy fizyczno-umysłowi), a także jednostki uczestnictwa w funduszu powierniczym (zdominowane przez kadre kierowniczą i inteligencję oraz uczniów i studentów).

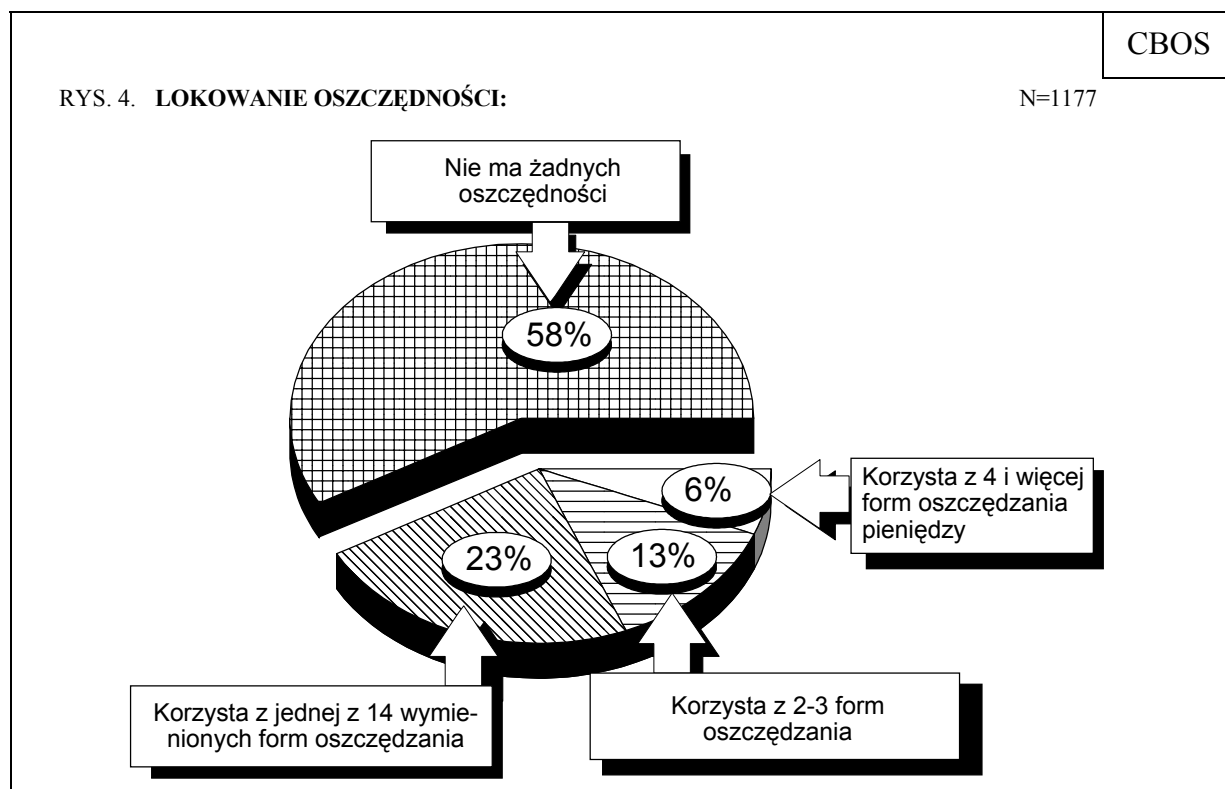
Brak jakichkolwiek oszczędności (zarówno w którejś z wyżej wymienionych form, jak i zaoszczędzonej gotówki w domu) deklaruje 58% ankietowanych⁵.

Co czwarty respondent gromadzi swoje oszczędności tylko w jednej z wymienionych form, ale 6% przechowuje je w więcej niż 4 formach lokowania (inwestowania) pieniędzy. Świadczy to o rozproszeniu posiadanych oszczędności. Może też być symptomem braku zaufania do istniejących instytucjonalnych form oszczędzania lub inwestowania rezerw finansowych. Może wreszcie być sposobem eksperymentalnego poszukiwania najkorzystniejszych form pomnażania zasobów finansowych.

---

⁵ Według wyników badań sopockiej Pracowni Badań Społecznych, zrealizowanych w tym samym czasie, 55% Polaków nie posiada żadnych oszczędności.

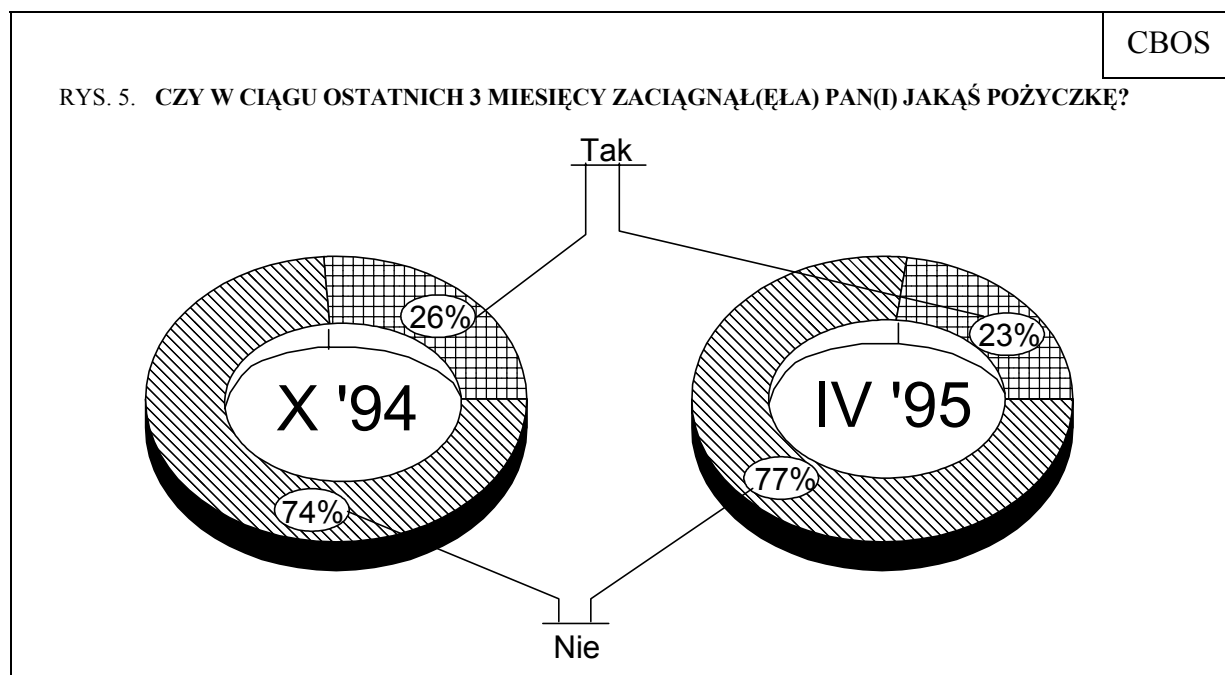
Brak oszczędności najczęściej deklarują ankietowani osiągający dolny pułap dochodów na osobę w rodzinie (80%), negatywnie oceniający swoje warunki materialne (75%), bezrobotni (72%), mieszkańcy wsi (71%). Żadnych rezerw finansowych nie ma także trzy czwarte robotników niewykwalifikowanych, dwie trzecie rolników, ponad połowa (57%) rencistów i emerytów.

W tej sytuacji jest też co piąty respondent żyjący w dobrych warunkach finansowych, co trzecia osoba z wyższym wykształceniem, 39% przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji. Jednocześnie z tych samych grup wywodzą się ci, którzy gromadzą lub inwestują pieniądze na cztery sposoby lub więcej. Sposób korzystania z wielu form lokowania oszczędności wybiera co piąty respondent legitymujący się wykształceniem wyższym, co piąty osiągający górny pułap dochodowy oraz 28% ankietowanych deklarujących dobre warunki materialne swoich gospodarstw domowych.

Pożyczki

W ciągu ostatnich trzech miesięcy poprzedzających badanie więcej osób pożyczało pieniądze (23%) niż je oszczędzało (15%). Również średnia suma pożyczek (1073 zł) była znacznie wyższa od średniej sumy oszczędności (574 zł).

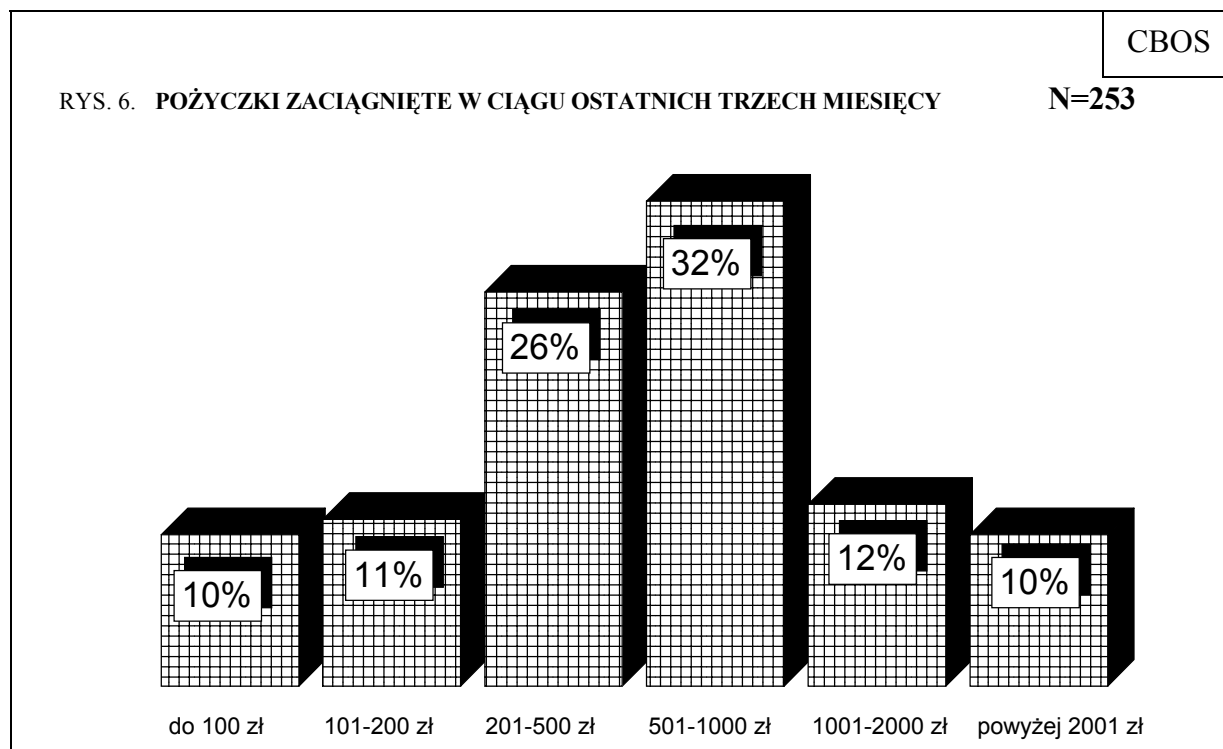
Odsetki ankietowanych zaciągających pożyczki w I kwartale br. i w III kwartale ub.r. niewiele się różnią.

Pożyczali przede wszystkim respondenci między 25 a 54 rokiem życia. Najczęściej zadłużali się robotnicy niewykwalifikowani (47%) oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (37%), najrzadziej zaś - rolnicy (14%) oraz emeryci i renciści (14%).

Jakkolwiek zaciąganie długu deklarowali przedstawiciele wszystkich grup socjodemograficznych, to jednak w sposób widoczny wiąże się ono z oceną warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego.

W tym czasie zadłużył się niemal co trzeci respondent negatywnie oceniający swoje warunki materialne (30%), co piąty określający swoją kondycję finansową jako średnią (21%) i co dziesiąty (11%) deklarujący dobrą sytuację swego gospodarstwa.

Drobne sumy (do 100 zł) pożyczali najczęściej ankietowani najstarsi (39%), renciści i emeryci, bezrobotni. Skład społeczny tej grupy sugeruje, że pieniądze te przeznaczone były na bieżącą konsumpcję.

Innej wysokości pożyczki zaciągali prywatni przedsiębiorcy oraz rolnicy (wśród prywatnych przedsiębiorców 62%, a wśród rolników 25% zadłużyło się na sumę powyżej 2000 zł). Można przypuszczać, że w tym przypadku chodzi o pożyczki inwestycyjne, związane z charakterem prowadzonej działalności.

Wysokość zaciągniętych pożyczek wiąże się z deklarowaną charakterystyką gospodarstwa ze względu na sposób gospodarowania pieniędzmi w budżecie domowym.

Tabela 4. Średnie sumy zaciągniętych pożyczek - według poziomu życia (N=271)

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Średnia wysokość pożyczek (w zł)
Żyjemy bardzo biednie - nie starcza nam nawet na podstawowe potrzeby	376
Żyjemy skromnie - musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować	894
Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy	1411
Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania	3896

Wysokość zaciągniętych pożyczek wiąże się z oceną warunków materialnych i wykształceniem respondentów. Im wyższe wykształcenie, tym rzadsze drobne długi i tym częstsze wysokie pożyczki. Spośród osób z wyższym wykształceniem co piąta zaciągnęła pożyczkę. Jej średnia wysokość wynosiła 1852 zł i była niemal trzykrotnie wyższa od średniej wysokości pożyczek zaciąganych przez osoby z wykształceniem podstawowym (638 zł). Co czwarty respondent z wykształceniem wyższym zaciągnął dług na sumę przekraczającą 2000 zł. Sugeruje to inne przeznaczenie pożyczonych pieniędzy niż na zaspokojenie bieżących, podstawowych potrzeb rodziny.

Im gorsza sytuacja materialna, tym większe prawdopodobieństwo pożyczania mniejszych sum pieniędzy, natomiast im zamożniejsi dłużnicy, tym większe zaciągane długi.

Poczucie bezpieczeństwa materialnego

Z przytoczonych wcześniej danych wynika, że pożyczanie pieniędzy nie zawsze jest wskaźnikiem ubóstwa, a oszczędzanie nie zawsze świadczy o posiadaniu nadmiaru gotówki lub nadwyżek finansowych, pozostałych po zaspokojeniu wszystkich potrzeb rodziny. Większość ankietowanych deklaruje życie z dnia na dzień, bez rezerw finansowych. Jednym ze wskaźników poczucia bezpieczeństwa materialnego może być odpowiedź na pytanie, jak długo rodzina mogłaby funkcjonować bez zmiany dotychczasowego poziomu życia, gdyby nagle został odcięty dopływ gotówki do budżetu domowego.

Tabela 5

Jak długo był(a)by Pan(i) w stanie żyć ze zgromadzonych pieniędzy, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia?	Odsetki wskazań według terminów badań			
	VII '92	V '93	IV '94	IV '95
Nie ma odłożonych pieniędzy	34	43	50	48
Nie dłużej niż tydzień	16	17	14	15
Nie dłużej niż miesiąc	29	25	21	22
Cztery, pięć miesięcy	9	6	5	6
Pół roku	5	4	4	3
Dłużej niż pół roku	3	2	2	2
Trudno powiedzieć	4	3	3	4

Z porównania wyników uzyskanych w różnych okresach można wywnioskować, że między rokiem 1992 a 1994 narastało poczucie zagrożenia materialnego. W kwietniu '94 osiągnęło najwyższy pułap i w tej chwili można mówić o stabilizacji samooceny w tej dziedzinie.

Blisko połowa ankietowanych deklaruje brak odłożonej gotówki, umożliwiającej normalną egzystencję w przypadku utraty źródeł utrzymania. W tej grupie najliczniej reprezentowani są bezrobotni (64%), respondenci o najniższych dochodach (59%) oraz negatywnie oceniający własne warunki materialne (58%). Jednak w jej skład wchodzi reprezentanci wszystkich grup socjodemograficznych. Brak odłożonych pieniędzy deklaruje co trzeci przedstawiciel kadry kierowniczej i inteligencji, ponad połowa prywatnych przedsiębiorców i połowa rencistów i emerytów.

Jednocześnie co czwarty z respondentów zaliczających się do kadry kierowniczej i inteligencji (25%) oraz prywatnych przedsiębiorców (23%) deklaruje, że zasobów finansowych wystarczyłoby mu na co najmniej cztery miesiące normalnej egzystencji. W tej sytuacji znajduje się dwie piąte ankietowanych pozytywnie oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych, z czego co czwarty (23%) mógłby żyć z odłożonych pieniędzy dłużej niż pół roku.

Jeśli wierzyć deklaracjom badanych, to większość społeczeństwa żyje "z dnia na dzień", bez żadnych rezerw finansowych odłożonych na "czarną godzinę". Spośród tych, którzy dysponują oszczędnościami, najwięcej jest takich, którym pozwoliłyby one żyć bez zmiany dotychczasowego poziomu życia przez okres od kilku dni do miesiąca (ogółem 35%). Trzeba jednak zaznaczyć, że pytanie dotyczy tylko wykorzystania posiadanej gotówki i nie uwzględnia innych zasobów finansowych (papierów wartościowych, polisy ubezpieczeniowej etc.) i majątkowych. Zakłada też utrzymanie dotychczasowego poziomu życia i nienaruszanie majątku trwałego rodziny.

Przytoczone dane wskazują, że w I kwartale '95 więcej osób zadłużyło się niż oszczędzało, a średnia kwota zadłużenia była wyższa od średniej sumy oszczędności. Część osób w tym czasie zarówno odkładała pieniądze, jak i pożyczala je od innych. W tej sytuacji było 9% ankietowanych. Zdecydowana większość Polaków (74%) nie zaciągała długów, ale też nie udało im się w tym okresie nic odłożyć, zaoszczędzić. W większości przypadków odkładanie pieniędzy, zwłaszcza w gospodarstwach ubogich i żyjących skromnie, jest wynikiem strategii ekonomicznej rodziny zmierzającej do zaspokojenia bieżących potrzeb. Inaczej zapewne rozumiane jest oszczędzanie w rodzinach żyjących bez kłopotów i trosk materialnych.

Wysokość zadłużenia wiąże się z sytuacją materialną badanych. Związek ten można określić następująco: im biedniejsi dłużnicy, tym częstsze pożyczki, ale mniejsze pożyczane kwoty. Można więc powiedzieć, że dla jednych zadłużanie się jest pasywną reakcją na brak pieniędzy „na życie”, dla innych - reakcją aktywną, strategią zmierzającą do kontynuacji lub rozwoju własnej działalności (prywatni przedsiębiorcy, rolnicy), inwestowaniem z nadzieją na zysk.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jaką sumę udało się Panu(i) zaoszczędzić?
(%)

	Średnia	Liczba osób
Ogółem	5739	157
Płeć		
Mężczyźni	6196	76
Kobiety	5308	81
Wiek		
do 24 lat	4191	12
25-34	5358	32
35-44	8274	32
45-54	3751	17
55-64	5516	30
65 lat i więcej	3315	33
Miejsce zamieszkania		
Wieś	5484	42
Miasto do 20 tys.	7505	22
od 21 do 100 tys.	6732	32
101-500 tys.	2680	33
501 tys.i więcej mieszk.	7232	27
Region		
Północny	3713	14
Zachodni	4654	19
Środkowozachodni	11034	21
Środkowy	5961	33
Wschodni	4981	13
Południowo-wschodni	6892	25
Południowo-zachodni	2887	32
Wykształcenie		
Podstawowe	3119	49
Zasadnicze zawodowe	7447	28
Średnie	4882	50
Wyższe	9939	29
Grupa społ.-zaw. pracujący		
Kadra kier.,inteligencja	12932	22
Prac.umysł.niż.szczębla	5686	18
Pracownicy fiz.- umysł.	9207	11
Robotnicy wykwalifikowani	8169	14
Robotnicy niewykwalifik.	2529	4
Rolnicy	5219	9
Prywatni przedsiębiorcy	1914	4
Bierni zawodowo		
Renciści i emeryci	2778	55
Uczniowie i studenci	4713	7
Bezrobotni	2783	5
Gospodynie domowe i inni	5894	5
Pracujący poza rolnictwem		
Sfera budżetowa	6412	21
Sektor państwowy	6207	23
Sektor prywatny	12229	22
Spółdzielczość	10680	7
Dochody na jedną osobę		
Poniżej 125 zł	2809	7
125 - 199	1756	9
200 - 274	4829	35
275 - 324	3161	28
325 i powyżej	7842	75
Ocena własnych war. mater.		
Złe	2492	22
Średnie	3918	78
Dobre	9632	55
Udział w prakt. religijnych		
Kilka razy w tygodniu	3478	11
Raz w tygodniu	5324	95
Kilka razy w roku	6455	35
W ogóle nie uczestniczy	8155	16
Poglądy polityczne		
Lewica	3965	41
Centrum	7535	45
Prawica	6423	43
Trudno powiedzieć	4364	27

Tabela 2. Jaką sumę Pan(i) pożyczyl(a)?
(%)

	Średnia	Liczba osób
Ogółem	10732	253
Płeć		
Mężczyźni	14254	126
Kobiety	7222	127
Wiek		
do 24 lat	5423	19
25-34	9014	64
35-44	10025	78
45-54	16704	54
55-64	12299	19
65 lat i więcej	4158	18
Miejsce zamieszkania		
Wieś	8820	95
Miasto do 20 tys.	7936	20
od 21 do 100 tys.	10015	56
101-500 tys.	10364	58
501 tys.i więcej mieszk.	23429	23
Region		
Północny	10704	37
Zachodni	10299	27
Środkowozachodni	8187	29
Środkowy	12049	53
Wschodni	6974	30
Południowo-wschodni	12119	41
Południowo-zachodni	12673	37
Wykształcenie		
Podstawowe	6389	78
Zasadnicze zawodowe	8765	82
Średnie	15541	78
Wyższe	18520	16
Grupa społ.-zaw. pracujący		
Kadra kier.,inteligencja	15700	18
Prac.umysł.niż.szczebła	14347	39
Pracownicy fiz.- umysł.	8115	20
Robotnicy wykwalifikowani	11342	30
Robotnicy niewykwalifik.	7324	33
Rolnicy	11855	10
Prywatni przedsiębiorcy	39046	11
Bierni zawodowo		
Renciści i emeryci	5825	47
Uczniowie i studenci	15000	2
Bezrobotni	4637	32
Gospodynie domowe i inni	12535	10
Pracujący poza rolnictwem		
Sfera budżetowa	10095	47
Sektor państwowy	13610	53
Sektor prywatny	20563	36
Spółdzielczość	5514	13
Dochody na jedną osobę		
Poniżej 125 zł	7492	60
125 - 199	7803	54
200 - 274	11434	71
275 - 324	7183	26
325 i powyżej	19313	36
Ocena własnych war. mater.		
Złe	8867	134
Średnie	13265	104
Dobre	9846	15
Udział w prakt. religijnych		
Kilka razy w tygodniu	16046	9
Raz w tygodniu	10366	135
Kilka razy w roku	11589	83
W ogóle nie uczestniczy	8187	27
Poglądy polityczne		
Lewica	10532	73
Centrum	10380	63
Prawica	11524	51
Trudno powiedzieć	10680	66

Tabela 3. Jak długo był(a)by Pan(i) w stanie żyć ze zgromadzonych pieniędzy, oszczędności, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia?

(%)

	Nie mam odłożonych pieniędzy	Nie dłużej niż tydzień	Nie dłużej niż miesiąc	Cztery, pięć miesięcy	Pół roku	Jeszcze dłużej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	15	22	6	3	2	4	1177
Płeć								
Mężczyźni	46	16	22	6	4	3	3	556
Kobiety	49	13	22	6	3	2	4	621
Wiek								
do 24 lat	53	12	22	6	2	0	5	164
25-34	41	17	25	8	4	1	4	227
35-44	50	16	23	4	1	3	3	259
45-54	51	11	21	7	6	2	3	185
55-64	47	17	17	6	5	5	3	182
65 lat i więcej	45	13	24	6	3	3	6	154
Miejsce zamieszkania								
Wieś	44	21	23	4	4	1	3	442
Miasto do 20 tys.	46	12	21	9	3	4	4	148
od 21 do 100 tys.	55	8	21	6	2	3	4	215
101-500 tys.	54	12	20	6	4	2	2	230
501 tys. i więcej mieszk.	40	10	24	9	4	5	8	142
Region								
Północny	56	10	21	8	5	0	1	128
Zachodni	46	10	26	7	3	4	5	144
Środkowozachodni	45	14	27	3	3	3	4	171
Środkowy	51	10	16	6	4	3	9	220
Wschodni	49	15	25	2	5	1	3	139
Południowo-wschodni	40	21	27	6	1	2	3	191
Południowo-zachodni	50	20	15	7	4	2	2	184
Wykształcenie								
Podstawowe	51	18	18	4	2	2	5	409
Zasadnicze zawodowe	49	18	22	4	3	1	3	321
Średnie	47	9	27	7	5	2	3	356
Wyższe	31	10	22	19	5	13	2	90
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	35	8	31	12	3	10	2	70
Prac.umysł.niż.szczebła	46	13	24	5	7	4	1	109
Pracownicy fiz.- umysł.	45	7	27	7	4	5	4	82
Robotnicy wykwalifikowani	43	21	30	4	0	0	2	103
Robotnicy niewykwalifik.	47	15	28	4	1	0	4	75
Rolnicy	37	17	30	5	7	1	3	88
Prywatni przedsiębiorcy	52	12	11	9	11	3	3	48
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	50	15	20	6	3	2	4	358
Uczniowie i studenci	49	21	16	2	4	0	9	53
Bezrobotni	64	14	13	4	0	1	4	124
Gospodynie domowe i inni	45	17	15	14	2	1	6	61
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	47	11	25	8	2	5	2	146
Sektor państwowy	44	15	27	5	6	0	3	140
Sektor prywatny	45	13	24	6	5	5	2	173
Spółdzielczość	43	7	33	7	2	3	5	45
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	59	21	15	3	1	0	1	226
125 - 199	49	21	22	2	3	0	3	193
200 - 274	55	9	22	6	2	1	5	313
275 - 324	37	16	32	7	3	3	3	162
325 i powyżej	30	9	25	14	10	8	3	214
Ocena własnych war. mater.								
Źle	58	18	16	3	2	0	3	483
Średnie	45	14	28	6	3	1	3	527
Dobre	26	6	23	16	10	13	7	159
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	51	21	18	2	4	1	2	69
Raz w tygodniu	45	15	24	6	4	2	4	703
Kilka razy w roku	55	14	16	6	3	4	3	288
W ogóle nie uczestniczy	41	10	28	9	3	4	6	116
Poglądy polityczne								
Lewica	46	15	23	8	5	1	2	235
Centrum	43	13	25	6	4	3	5	341
Prawica	41	14	26	9	5	4	2	263
Trudno powiedzieć	59	16	16	3	1	1	5	337